

ningen i de senere Aar er bleven mere og mere klar over, hvordan dens Forfædre vare stillede.

Det er og bliver vist, at dette er et moderat Forslag. Vi behøve blot at tænke tilbage paa, hvad der skete hin mindeværdige 4de Augustnat 1789 nede i Paris, da de tog en stor tyk Pen og slog en Streg over det hele, og saa bag efter kom Napoleon og Restaurationen, og da saa Bourbonerne kom paa Tronen omkring 1816—17—18, var der gaaet saa mange Aar, at nu kunde Ejerne ikke vende tilbage til deres Ejendomme igen. Saaledes er det gaaet i Frankrig. Her oppe i Norden have vi været anderledes skikkelige. Her ere Tiendejerne staaede op ved 1ste Behandling og have indrømmet, at det Bud, der gøres fra Tiendeydernes Side, er alt, hvad de kunne forlange. Det er blot Regeringen, der siger, det kan ikke nytte noget, selv om det ogsaa er rimeligt over for Tiendejerne, for Statskassen kan ikke taale det. Ja, men saa køb lidt mindre Kanoner og Bajonetter! Lad være med de provisoriske Kunster en Gang imellem at købe for en halv Million her og en hel Million der, saa skulle vi nok faa tilstrækkelig med Penge, der er ikke Tale om andet. Det er et saa retfærdigt Krav som noget, det, vi her stille. De Skattelove, vi have fremme, kunne være gode for sig, men jeg er overbevist om, at hvis man gaar ud og spørger den danske Landbostand, hvad den helst vil have, enten en rimelig Tiendeafløsning eller de Hartkornslettelser, som Regeringen har foreslaaet, ville alle som een svare: Tiendskatten er den, som krænker os mest, og som vi føle os mest brøstholdne ved. Lad os derfor først og fremmest blive af med den. Vi frafalde ikke det Krav, som Regeringen selv er fremkommen med om Hartkornsbyrdens rimelige og fornuftige Fordeling, men ved Siden deraf ville vi ogsaa i denne agrariske Tid, hvori vi leve, stille dette Krav. Vi se jo, hvorledes en Del af den ærede Konseilspræsidents politiske Meningsfæller gnide sig op ad Agrarerne, saa det er en Lyst, vi se, hvorledes de gøre alt muligt for at tækkes Landbrugerne, og saa falde de nok til Føje her. Forslagsstillerne maa være glade ved at have stillet et Forslag, som ikke har mødt mere reel Kritik, end dette Forslag har mødt ved denne 1ste Behandling. Jeg haaber, at vi ere stærke nok i dette Ting til at føre det op i Landstinget, og at det der vil kunne gaa igen. Godsejerne indrømme jo, at de faa Penge nok, og vi ude paa Landet vide, at

naar de blot have det med Pungen i Orden, ere de slet ikke saa slemme at komme ud af det med.

Dinesen: Jeg tager Ordet i denne Sag ud fra den Betragtning, at Loven af 8de Maj 1894 har skuffet de Forventninger, som næredes til den. Jeg er netop i Dag blevet erindret om et Tilfælde, hvor Tiendeyderne i en ikke ganske lille Kreds vare enige om at ønske Tienden afløst. De henvendte sig til Tiendejerne, men modtog end ikke Svar paa deres Henvendelse. Naar Forholdene stille sig saaledes, kan jeg ikke se Sagen anderledes, end at der er Grund til at overveje nærmere, om man ikke kan naa til en Ordning, hvorved dette Spørgsmaal om Tiendens Afløsning kan komme ud af Verden og ophøre at være et saadant Stridsemne, som det efter denne Forhandling at dømme endnu er og ganske sikkert vil vedblive at være iblandt os. Thi deri er jeg enig med flere af de foregaaende ærede Talere, at saa længe vi ikke have opnaaet en Løsning, der bringer mere Ro i dette Forhold, end Tilfældet har været hidtil, vil Kravet vedblivende komme frem til forskellig Tid og med stigende Styrke. Jeg skal ikke udtale mig om Enkeltighederne i det foreliggende Forslag. Det er jo meget muligt, at det lider af Mangler og i visse Henseender bør være anderledes, men Afgørelsen deraf maa forbeholdes senere Overvejelser. Jeg vil blot ved denne Lejlighed udtale, at jeg ikke deler den Betragtning, som er fremkommen fra Regeringens Side, idet man betragter Tienden som en Grundbyrde, der vedblivende skal hvile paa de Ejendomme, hvor den hidtil har hvilet, og at man ikke skulde kunne komme til en Ordning, hvorved man kom bort derfra. Forholdet har dog tidligere været det, at naar Staten trængte til Midler til Fyldestgørelsen af de Krav, der stilledes til den, gik man til Borgerne og opkrævede Skat, og saa søgte man de Objekter ud, hvorpaa der kunde lægges Skat, og fik derved Midlerne ind ad de forskellige Veje, man havde. Man har saaledes i Fortiden slaaet en Skat fast for visse Dele af Landejendomme og dermed for Indtægter, som visse Dele af Borgerne nød, men der er i Tidernes Løb opstaaet andre Skatteobjekter, der er opstaaet Virksomheder, der lige saa fuldt ere i Stand til at bære Byrden til Staten som de Virksomheder, der have baaret dem i saa lange Tider, og Forholdet vilde da først blive fuldt retfærdigt, hvis man, hver Gang et saadant stort Antal Skatteobjek-